

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

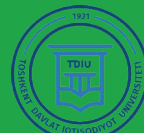

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 132 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Kopak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
S.S. Ismailov	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish.....	49
Idrisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlari.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран.....	69
Буранова Лола Вахобовна	
Mamlakatimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций.....	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях.....	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish 127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich

DON MAHSULOTLARI TARMOG'IDA MAVJUD KAMCHILIKLAR VA ULARNING YECHIMLARI

Sh.B. Donayev

TDTU mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Maqolada don mahsulotlari korxonalarida amalga oshirilayotgan ijobiy o'zgarishlar va chora-tadbirlar bilan bir qatorda muammo va kamchiliklar ham ko'rib chiqilgan bo'lib, ularga samarali yechim topish yo'llari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: don mahsulotlari, mahsulot ishlab chiqarish, tannarx, iqtisodiy omillar, tarmoq omillar, tarmoqlararo omillar, ekologik omillar, SWOT tahlili.

Abstract: In the article, along with the positive changes and measures implemented in grain products enterprises, problems and shortcomings were considered, and ways to find effective solutions to them were considered.

Key words: grain products, product production, cost, economic factors, industry factors, inter-industry factors, environmental factors, SWOT analysis.

Аннотация: В статье, наряду с положительными изменениями и мерами, реализуемыми на предприятиях зернопродуктов, рассмотрены проблемы и недостатки, а также пути их поиска эффективных решений.

Ключевые слова: зерновая продукция, производство продукции, себестоимость, экономические факторы, отраслевые факторы, межотраслевые факторы, экологические факторы, SWOT-анализ.

Sanoat korxonalari, xususan, don mahsulotlari korxonalari faoliyatining ishlab chiqarish samaradorligini tahlil qilishda, eng avvalo, korxonalar missiyasining tog'ri qo'yilishi hamda unga erishishda amalga oshirilayotgan ishlar ko'rib chiqiladi. Iqtisodiy samaradorlik korxonadagi barcha yo'nalishlarning barqaror va uzluksiz faoliyatining yakuniy ko'rsatkichi bo'lib, korxonadagi biror xatolik, kamchilik yoki nuqsonlar, o'z navbatida, samaradorlikda o'z aksini topadi.

"G'alla Alteq" AJ ning asosiy faoliyat yo'nalishi bug'doy uni va omuxta yem ishlab chiqarish bo'lganligi tufayli mahsulotning asosiy xomashyosi bo'lgan bug'doy ishlab chiqarish segmentidagi mavjud qiyinchilik va to'siqlar haqida ham to'xtalib o'tish lozimligi muhim ahamiyatga ega. Ushbu sohadagi asosiy muammolar, eng avvalo, xomashyo ta'minoti bilan bog'liq bo'lib, mamlakatimizning geografik joylashuvi va iqlim sharoiti tufayli bug'doyning kimyoviy, fizik xossalari va tuzilmasining yildanyilga o'zgarishi, undan tayyorlanuvchi mahsulotlarni ishlab chiqarish bilan bog'liq muammolarni yaratadi.

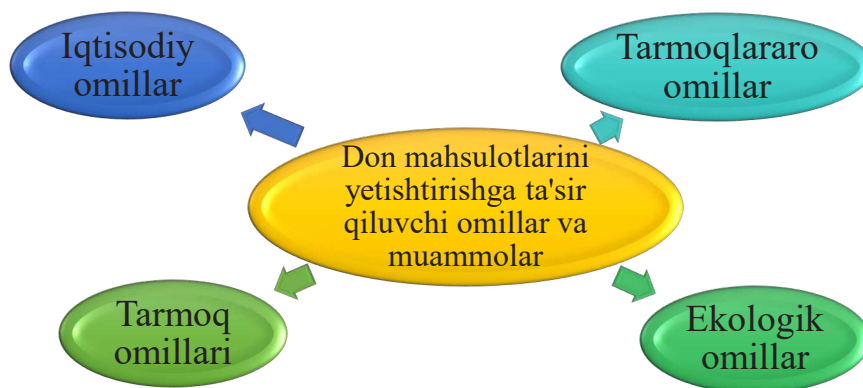
Olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, sohadagi muammolardan asosiysi bo'lgan un maydalashda tegirmonchilar ba'zi hollarda 14-16 foiz namlik bo'lgan bug'doydan foydalanishlariga to'g'ri keladi va bu maydalash jarayonida katta yo'qotishlarga olib keladi. Shuningdek, yovvoyi o'tlar bilan bog'liq holatlar juda keng tarqalgan muammo manbai bo'lib, bug'doyni tozalashda juda ko'p qo'shimcha kuch va resurslarni talab qiladi. Yana keng tarqalgan muammolar qatorida zamburug' va u bilan chaqiriladigan kasalliklarni ko'rsatish mumkin. Albatta, bu kasalliklarni bug'doy urug'ini kimyoviy vositalar bilan ishlov berish orqali oldini olish mumkin, shunga qaramay, yuqoridagi holat xomashyoni maydalashda sezilarli muammolarni keltirib chiqaradi. Un ishlab chiqarishda katta qiyinchilik tug'diruvchi yana bir omil zang bo'lib, yillar davomida unga qarshi kurashish lozim¹.

Shuningdek, o'z yechimini kutayotgan muammolardan yana biri donni chuqur qayta ishlash hamda chidamli, hosilkor seleksiya navlarini ishlab chiqishdir. Mamlakatimizdagi donni chuqur qayta ishlash jarayoni hali rivojlanishning dastlabki bosqichida ekanligi, ushbu muammoni hal qilish nafaqat donni qayta ishlash jarayoniga, balki mikrobiologiya sanoatini rivojlantirishga, biomateriallar, vitaminlar va bioyoqilg'i ishlab chiqarishga katta investitsiyalar kiritish bilan bog'liqligi bilan xarakterlanadi.

¹ H.Snyder. Flour milling problems//THE JOURNAL OF INDUSTRIAL AND ENGINEERING CHEMISTRY Vol. 8, No. 10. 937-p.

Umumiy ko'rinishda don mahsulotlari segmentidagi muammolarning tasniflanishi asosiy 4 guruhga bo'linadi. Tadqiqotchilar A. Kutaev va boshqalar don mahsulotlari segmentidagi mavjud muammolarni RF misolida quyidagicha tasniflashgan:

1-rasm. Don mahsulotlarini yetishtirishga ta'sir qiluvchi omillar va muammolar².

Iqtisodiy nuqtayi nazarga ko'ra:

Mamlakatda don mahsulotlari iste'molining oshib borayotganligi tufayli don ishlab chiqarish hajmining unga bo'lgan umumiy talabga nisbatan pastligi .

Mamlakat bug'doy importiga qaramligining oshib borishi.

Savdo to'siqlari.

Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning mukammal emasligi.

Iqtisodiyotning rivojlanish sur'atlarining pastligi

Ushbu sanalgan muammolarga O'zbekiston nuqtayi nazaridan yildan yilga suv va yer resurslari hamda iqlim sharoiti sifati tufayli bug'doy yetishtirish hajmining kamayib borishini ham kiritish mumkin.

Tarmoq nuqtayi nazariga ko'ra:

Don mahsulotlari segmentida xarajatlarning o'sishi.

Don mahsulotlari va chorvachilik tarmoqlarida nomutanosiblikning mavjudligi.

Mamlakat agrosanoat majmuasining don va ozuqa mahsulotlarini yetishtirishda import qilinadigan urug'lik materialiga bog'liqligi.

Don yetishtirishda zarur ilg'or yechimlar va texnologiyalarning yo'qligi.

Don sifatining pasayishi.

Tuproq unumdorligining pasayishi; .

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining moliyaviy barqarorligini pasaytirish.

Dehqonchilikning intensiv texnologiyalaridan foydalanish.

Don narxining o'zgaruvchanligi.

Donni chuqur qayta ishlashning yo'qligi.

Logistik provayderlarining yetishmasligi.

Ekologik nuqtayi nazarga ko'ra, noqulay iqlim sharoitlarini ko'rsatish mumkin.

O'zbekiston sharoitida ushbu guruhga suv zaxiralarining yetishmasligi, yer va suv resurslarining ifloslanishi, charchashi, eroziyasi hamda suvsizlik tufayli bug'doy holatining yuqori darajada emasligini kiritish mumkin.

Tarmoqlararo nuqtayi nazarga ko'ra:

Oziq-ovqat sanoatining ishlab chiqarish quvvatlaridan to'liq foydalanilmaganligi.

Port terminallarining sig'imi yetarli emasligi;

Don vagonlari yetarli emasligi.

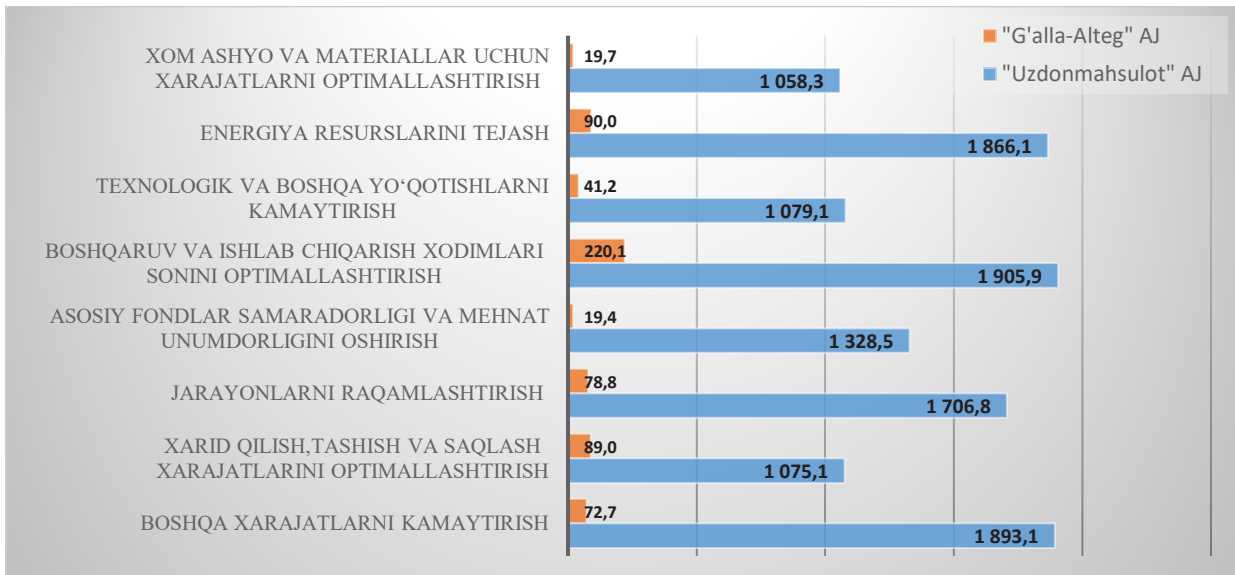
Don saqlash elevator quvvatlarining yetishmasligini ko'rsatish mumkin.

Afsuski, muttasil oshib borayotgan aholining talabini qondirish sharti bilan barqaror oziq-ovqat ishlab chiqarish muammosining oddiy yechimlari yo'q. Iqlim o'zgarishi, ifloslanishning ko'payishi, aholi sonining oshib borishi, ovqatlanishning o'zgarishi va oziq-ovqat mahsulotlarining inson salomatligiga ta'sirini hisobga olish kerak bo'ladi. Mahalliy darajada esa yuqorida keltirilgan qiyinchiliklarning oldini olish, yuzaga keladigan muammoli vaziyatlarni hal qilishda don mahsulotlari korxonalarida asosiy iqtisodiy kategoriyalar bo'yicha keng qamrovli ishlarni amalga oshirish, qishloq xo'jaligi texnologiyalari va oziq-ovqat ishlab chiqarish zanjirlarida innovatsi-

2 Andrey Kutaev, Larisa Akifueva and Olga Zubrenkova. Problems and factors of grain production in the conditions of digital economy development// SHS Web of Conferences 141, 01017 (2022) MTDE 2022 <https://www.shs-conferences.org>

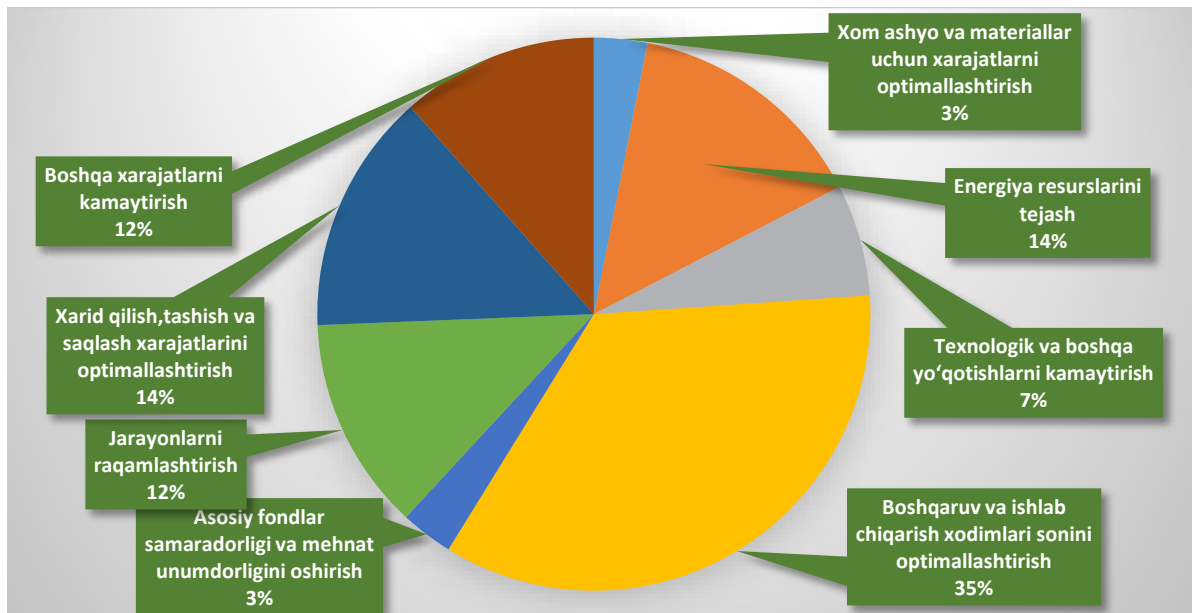
yalarni rivojlantirish talab etiladi. Quydagi rasmda tadqiqot obyekti bo'lgan "G'alla-Alteg" AJ va O'zbekistondagi yirik don majmuasi bo'lgan "O'zdonmahsulot" AJ da 2023-yilda mahsulot ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish bo'yicha amalga oshirilgan ishlar to'g'risida ma'lumot keltirilgan.

2-rasm. "O'zdonmahsulot" AJ korxonalarida hamda "G'alla-Alteg" AJ da 2023-yilda mahsulot ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish ko'rsatkichlarining bajarilishi, mln so'm

Manba: "O'zdonmahsulot" AJ ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakllantirildi.

Ko'rish mumkinki, "O'zdonmahsulot" AJ ning tarkibiga kiruvchi 39 nafar korxonalar bo'yicha 108251,8 so'm miqdoridagi jami xarajatlardan 11912,9 mln so'm iqtisod qilishga erishilgan. Bu umumiy hisobda barcha xarajatlarning 11% ni tashkil etadi. "O'zdonmahsulot" AJning eng katta xarajatlarni qisqartirishga yo'naltirilgan band bu boshqaruv va ishlab chiqarish xodimlari sonini optimallashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar bo'lib, bu yo'nalishda umumiy hisobda 1905,9 mln so'mlik tejamga erishilgan. Energiya resurslarini tejash, boshqa turdagi xarajatlarni kamaytirishga qaratilgan choralar ham muhimlilik darajasiga ko'ra yuqori pog'onalarda bo'lib, 2023-yil so'ngigiga ko'ra, 3759,2 mln.so'm tejalgan. "G'alla-Alteg" AJ da xarajatlarni kamaytirish bo'yicha amaliy ishlar barcha yo'nalishlar bo'yicha barqaror sur'atlarda amalga oshirilgan bo'lib, asosiy tejamkorlikni ta'minlovchi omil sifatida e'tibor boshqaruv va ishlab chiqarish xodimlari sonini qisqartirishga qaratilgan bo'lib, ushbu chora-tadbirlar natijasida 220.1 mln so'mlik tejamga erishilgan (2-rasm).

3-rasm. "G'alla-Alteg" AJda 2023-yilda mahsulot ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish ko'rsatkichlarining bajarilishi, %.

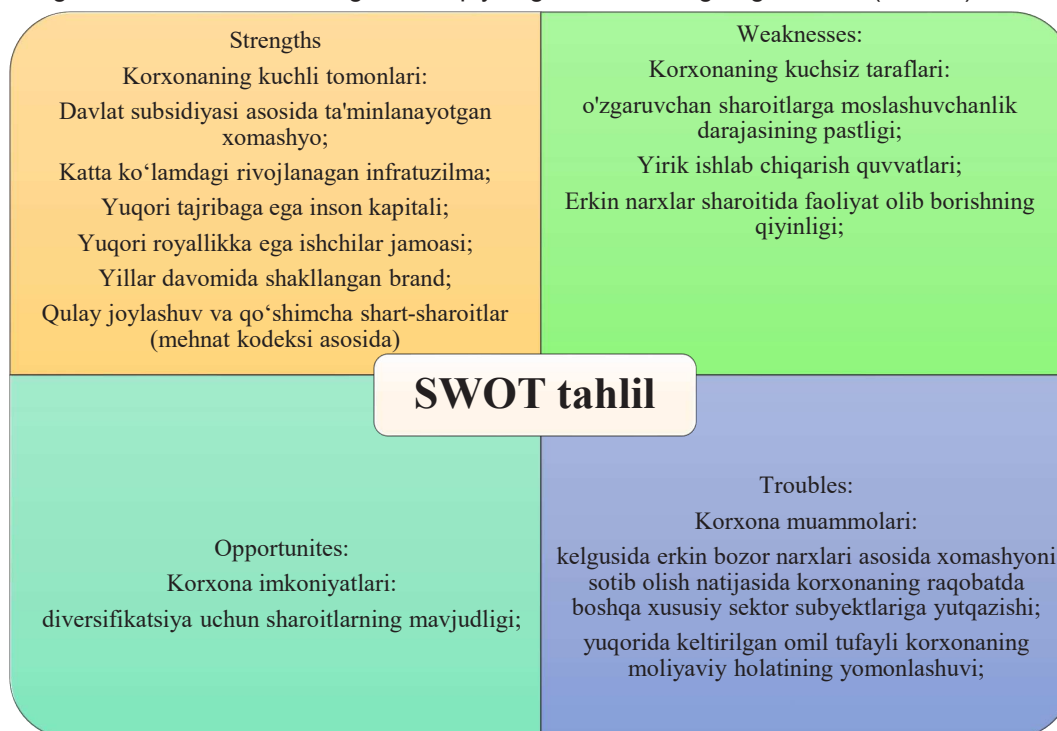

Manba: “O‘zdonmahsulot” AJ ma‘lumotlari asosida muallif tomonidan shakllantirildi.

Yuqorida ta’kidlanganidek, “G‘alla Alteg” AJda xarajatlarni qisqartirish barcha yo‘nalishlarda teng sur‘atlarda yo‘lga qo‘yilgan bo‘lib, eng yuqori ko‘rsatkich mahsulot tannarxida bilvosita ta‘sir ko‘rsatuvchi boshqaruv va ishlab chiqarish xodimlari sonini qisqartirish xarajatlarini 35%ga kamaytirishga qaratilgan, mahsulot sifatiga to‘g‘ridan to‘g‘ri ta‘sir qiluvchi xomashyo va materiallar uchun xarajatlarni optimallashtirish va asosiy fondlar samaradorligi va mehnat unumdorligini oshirishga sarflanuvchi xarajatlarning faqatgina 3%ini iqtisod qilishga erishilgan (3-rasm).

2023-yilda tannarxni kamaytirish bo‘yicha qabul qilingan rivojlanish Strategiyasi doirasida “G‘alla Alteg” AJning mavjud holatini inobatga olgan holda SWOT tahlilini o‘tkazib, Strategiya shakllantirishni maqsadga muvofiq deb topdik. “G‘alla Alteg” AJ misolida don mahsulotlari korxonalarini uchun rivojlantirish strategiyasi ishlab chiqamiz. Buning uchun, eng avvalo, korxonaning SWOT tahlilini amalga oshirish maqsadga muvofiq. Bu yondashuv asosida biz korxonaning yutuqlari nimada ekanligi, zaif taraflari va oldinda uni kutuvchi qanday pessimistik prognozlar mavjudligi, shuningdek, uning imkoniyatlari nimalardan iborat ekanligini aniqlaymiz hamda korxonaning kelgusida nimalarga ahamiyat berishi lozimligini tadqiq qilamiz.

Korxonaning SWOT tahlili klassik turga ko‘ra quyidagicha ko‘rinishga ega bo‘ladi (4-rasm):

4-rasm. “G‘alla-Alteg” AJning SWOT tahlili

Manba: korxonaning ma‘lumotlari asosida muallif tomonidan shakllantirildi.

Ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish va bozor tendensiyalaridan oldinda bo‘lish uchun tadqiqot va ishlanmalar uchun resurslarni taqsimlash, shuningdek, un va omuxta yem mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun yangi texnologiyalar va texnikani o‘rganish uchun ilmiy muassasalar yoki tadqiqot tashkilotlari bilan hamkorlik qilish zarur. Innovatsiyalar va ilmiy-tadqiqotlarga e‘tibor qaratadigan kompaniyalar raqobatchilardan rivojlanish darajasi bo‘yicha ancha oldinda bo‘ladilar. Bu ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, yangi un navlarini yaratish va ozuqaviy profillarni yaxshilash uchun tadqiqotlarga sarmoya kiritishni o‘z ichiga oladi. Innovatsion bo‘lish kompaniyaning dinamik bozorda lokomotiv bo‘lib qolishini ta‘minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Andrey Kutaev, Larisa Akifieva and Olga Zubrenkova. Problems and factors of grain production in the conditions of digital economy development// SHS Web of Conferences 141, 01017 (2022) MTDE 2022 <https://www.shs-conferences.org>
2. H. Snyder. Flour milling problems//THE JOURNAL OF INDUSTRIAL AND ENGINEERING CHEMISTRY Vol. 8, No. 10. 937-p.
3. O‘zdonmahsulot” AJ ma‘lumotlari.
4. “G‘alla-Alteg” AJ ma‘lumotlari.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Ei.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

